

MIŠNATRAKTAAT „SABAT” (ŠABBAT)

Sarja „Piibel kontekstis“ 2. köites 2015. aastal ilmunud tõlge

Tõlkinud Kalle Kasemaa.¹ Lähtetekstiks on Wilhelm Nowacki toimetatud ja kommenteeritud heebrea tekst („Die Mischna. Schabbat“, 1924). Kursiivis vahepealkirjad on teksti parema jälgimise huvides lisanud tõlkija, toetudes sarnastele praktikatele Nowacki jt väljaannetes. Et kohati nappi heebrea algteksti muuta arusaadavamaks ja sujuvamalt loetavaks, on eesti tõlkesse lisatud ümarsulgudes abistavaid sõnu. Siinse dokumendi lehekülgede jaotus ei kajasta raamatuna trükitud teksti lehekülgi.

I peatükk

Kandmise keeld

I,1 (Kandamiga) väljaminek sabil on kahte moodi, millest neli on seespoole (jaoks), ja kahte moodi, millest neli on väljaspoole (jaoks).

Kuidas? a) (Kui) vaene seisab väljas ja maja peremees sees (ja kui) vaene sirutab käe sisse ja paneb (midagi) majaperemehe kätte või võtab sellest (midagi) ja viib välja, on vaene süüdlane ja peremees süütu.

b) (Kui) peremees sirutab käe väljapoole ja paneb (midagi) vaese kätte või võtab sellest (midagi) ja toob sisse, on peremees süüdlane ja vaene süütu.

c) (Kui) vaene sirutab käe sissepoole ja peremees võtab sellest (midagi) või paneb sellesse (midagi) ja (vaene) viib välja, on mõlemad süütu.

d) (Kui) peremees sirutab käe väljapoole ja vaene võtab sellest (midagi) või paneb sellesse (midagi) ja (peremees) toob sisse, on mõlemad süütu.

Ennetavad keelud

I,2 Keegi ei istu juuksuri ette vahetult enne minhad, kuni ta pole palvetanud. Ei minda kümbelsele ega nahaparkali juurde ega sööma ega kohtupidamisele; kui (aga) on alustatud, ei katkestata.

Katkestatakse šemá lugemiseks, aga ei katkestata palveks.

I,3 Rätsep ei lähe välja oma nõelaga vahetult enne pimedust (= pimeduse saabumist), (selleks) et ta ei unustaks ega läheks välja; ning kirjutaja oma kirjutussulega. Ning ei otsita (täisid) oma (riietus)esemetest ega loeta lambivalgel.

¹ © Kalle Kasemaa, Tartu Ülikooli Kirjastus, 2015.

On tõepärane (pärimus): kooliõpetaja vaatab, kus lapsed loevad (lambivalgel), aga ta (ise) ei loe.

Nõndasamuti ei söö „tilkuv” mees koos „tilkuva” naisega, et (seadustest) üleastumist mitte esile kutsuda.

Šammai ja Hilleli koolkonna erinevused

I,4 Need on õpetuslased, mis lausused (õpetlased) Hananja ben Hizqija ben Garoni ärklitoas.

Kui nad olid läinud üles teda külastama, loendati neid (õpetuslauseid), ning Šammai koolkond oli arvukam kui Hilleli koolkond.

Nad otsustasid sel päeval kaheksateist asja.

I,5 Šammai koolkond ütleb: tinti ja värvaineid ja kureherneid ei panda likku (sabati eelõhtul), kui ei ole küllalt (aega), et nad leotuksid/lahustuksid (veel) päeva ajal. Hilleli koolkond aga lubab (seda).

I,6 Šammai koolkond ütleb: linapihusid ei panda ahju, kui ei ole küllalt (aega), et nad auraksid (= ära kuivaksid), ega (panda) villa katlasse, kui ei ole küllalt (aega), et see võtaks värvi. Hilleli koolkond aga lubab (seda).

Šammai koolkond ütleb: metsloomadele ja lindudele ja kaladele ei laotata võrke, kui ei ole küllalt (aega), et nad püütakse (veel) päeva ajal. Aga Hilleli koolkond lubab (seda).

I,7 Šammai koolkond ütleb: teiseusulisele ei müüda (midagi) ja ei koormata koos temaga (eeslit) ega laadita sellele (midagi), kui ei ole küllalt (aega), et ta jõuaks (mõnda) lähedasse paika. Aga Hilleli koolkond lubab (seda).

I,8 Šammai koolkond ütleb: (teiseusulisest) parkalile ei anta nahku ega teiseusulisest pesupesijale rõivaid, kui ei ole küllalt (aega), et nad teeksid (seda) (veel) päeva ajal. Aga Hilleli koolkond lubab kõike seda koos päikesega (= seni kui on veel päikest).

I,9 Meie õpetaja Šim'on ben Gamli'el ütleb: minu isa majas oli kombeks anda valget pesu teiseusulisest pesupesijale kolm päeva enne sabbatit.

Need ja need (= šammaiidid ja hilleliidid) aga on ühesugused (selles), et õlipressi koormatakse palkidega ja surutõrt kividega.

I,10 Liha ja sibulat ja muna ei praeta, kui ei ole küllalt (aega), et nad praeksid (veel) päeva ajal; ja pimedaga ei panda leiba ahju ega kakukest sütele, kui ei ole küllalt (aega), et nad pealt koorikuga kattuksid. Rabi Eli'ezer ütleb: (kui on küllalt aega), et selle alumine (kül)g koorikuga kattuks.

I,11 Paasatall lastakse ahju (ka) pimedaga ning tuli pannakse „koldekoja” lõkke(puude)sse; teistes paikades aga (ainult siis), kui on küllalt (aega), et tuli süütab enamiku neist. Rabi Jehuda ütleb: ka sütesse (pannakse tuli), nii palju kui neid on.

II peatükk

Valgustus sabbatil

II,1 Millega tohib süüdata ja millega ei tohi süüdata?

Ei tohi süüdata palmikiuga ega takkudega ega toorsiidiga ega niinest tahiga ega „kõrbetahiga” ega vesiläätsega ega pigiga ega vahaga ega riitsinusõliga ega põletusõliga ega rasvasaba(lamba) rasvaga ega rasvaga.

Meedlane Nahum ütleb: tohib süüdata väljasulatatud rasvaga; (teised) õpetlased aga ütlevad: väljasulatatud ja mitteväljasulatatud (rasv) on üks (ja sama) – sellega ei tohi süüdata.

II,2 Ei tohi süüdata pühadeaegse põletusõliga.

Rabi Jišma‘el ütleb: sabati au pärast ei tohi süüdata tõrvaga; õpetlased lubavad (seda) igasuguse õli suhtes, seesamiõli suhtes, pähkliõli suhtes, rediseõli suhtes, kalaõli suhtes, kolokvindiõli suhtes, tõrva ja nafta suhtes.

Rabi Tarfon ütleb: süüdata tohib ainult oliiviõliga.

II,3 Millegagi, mis tuleb puust, ei tohi süüdata – peale lina; ning miski, mis tuleb puust, ei roojastu telkide roojusega – peale lina.

Rabi Eli‘ezer ütleb, et taht kokkukeeratud riide(riba)st, mida pole kõrvetatud, on roojane ning sellega ei tohi süüdata. Rabi Aqiba ütleb: (see) on puhas ja sellega tohib süüdata.

Sabatilamp

II,4 Ei tohi mulgustada munakoort ega täita (seda) õliga ja panna lambi suu kohale, selleks et (see) saaks „tilgutajaks”; isegi kui (see) on savist. Rabi Jehuda aga lubab (seda).

Kui potissepp (need) algusest peale on ühendanud, on lubatud, sest (see) on üks riist/anum.

Ei tohi täita kaussi õliga ning panna lambi kõrvale ja pista tahi ots sinna sisse, selleks et see end täis imeks. Rabi Jehuda aga lubab (seda).

II,5 Kui keegi kustutab lambi, sest ta tunneb hirmu paganate ees, röövlite ees, kurja vaimu ees, ja kui ta (teeb seda) haige pärast, kes magab, on ta süütu; (kui ta teeb seda), et säästa lampi, et säästa õli, et säästa tahti, on ta süüdi.

Rabi Jose aga tunnistab ta kõigil (neil juhtudel) süütuks – peale tahi, sest ta teeb (sellega) sütt.

II,6 Kolme üleastumise pärast surevad naised sünnitamise tunnil: et nad pole tähelepanelikud menstruatsiooni suhtes ja tõstelõivu suhtes ja (sabati)lambi süütamise suhtes.

II,7 Kolme asja tuleb öelda kodus sabati eelõhtul pimeduse saabudes: „Kas olete eraldanud kümnnise?”, „Kas olete valmistanud erúvi?”, „Süüdake lamp!”

(Kui) on kahtlus, kas on (juba) pimedus, (kui) on kahtlus, kas pole (veel) pimedust, ei eraldata kümnnist kindlalt (kümnnisega maksustamatult) ega kasteta (vette) riistu (sabati tarvis puhastamiseks) ega süüdata lampe; (kümnnisega maksustamise suhtes) kaheldavalt aga eraldatakse kümnnis ja valmistatakse erúv ja pannakse kõrvale soojad (toidud, et nad oleksid soojad).

III peatükk

Sabatitoitude soojashoidmiseks lubatud ja keelatud vahendid

III,1 Kahepoti koldele, mida köetakse õlgede või hagudega, võib panna keedetud toidu; (kui aga köetakse) õlipressimise jääkidega või puudega, ei tohi panna, kuni (tuli) pole välja kraabitud või (selle peale) tuhka pandud.

Šammai koolkond ütleb: kuuma vett (võib sellele panna), aga mitte keedetud toitu; Hilleli koolkond aga ütleb: (võib panna) kuuma vett ja keedetud toitu.

Šammai koolkond ütleb: (sellele pandu) võib ära võtta, aga mitte tagasi panna; Hilleli koolkond aga ütleb: võib ka tagasi panna.

III,2 Ahju puhul, mida köetakse õlgede või hagudega, ei tohi panna ei selle sisse ega selle peale.

Ühepoti kolle, mida köetakse õlgede või hagudega, on nagu kahepoti kolle; (kui seda köetakse) õlipressimise jääkidega või puudega, on see nagu ahi.

III,3 Muna ei või panna katla kõrvale, selleks et see (kõvaks) muutuks, ega tohi seda (soojale) rätikule katki lüüa; rabi Jose aga lubab (seda).

Seda ei või peita (sooja) liiva või teetolmu sisse, selleks et see küpseks.

III,4 Lugu, mis sündis Tiberiase inimestega, kes viisid külma(vee)toru kuumaveekanalisse.

Õpetlased ütlesid neile: kui (see toimub) sabaatil, on (see) nagu kuum vesi, mis on tehtud kuumaks sabaatil – keelatud pesemiseks ja joomiseks; kui (see toimub) aga pühade ajal, on (see) nagu kuum vesi, mis on tehtud kuumaks pühade ajal – keelatud pesemiseks ja lubatud joomiseks.

Miliarion'ist, mis on (sütest) tühjaks riisunud, tohib sabaatil juua; *'antiki*'st, isegi kui see on tühjaks riisunud, ei tohi juua.

III,5 Katlasse, mis on kõrvaldatud (tulelt), ei või panna külma vett, et see kuumaks muutuks; (vett) võib aga panna sellesse või karikasse, et see muutuks leigeks.

Panni ja potti, mis tulelt keevana võetud, et või panna maitseaineid; (neid) võib aga panna kaussi või vaagnale, (millel on kuumad toidud).

Rabi Jehuda ütleb: kõigesse võib (neid) panna, välja arvatud asjasse, milles on äädikas ja kala soolvesi.

Sabatilamp

III,6 Anumat ei tohi panna lambi alla, et sellesse õli koguda; kui (see) aga on (veel) päeva ajal pandud, on (see) lubatud; seda (õli) ei tohi kasutada, sest see pole (selleks) ette nähtud.

Uut lampi tohib kohalt liigutada, aga mitte vana. Rabi Šim'on ütleb: kõiki lampe võib kohalt liigutada, välja arvatud lampi, mis põleb sabati ajal.

Lambi alla võib panna anuma, selleks et sädemeid koguda; sellesse ei tohi aga vett panna, sest see kustutab (sädemed).

IV peatükk

Sabatitoitude soojashoidmiseks lubatud ja keelatud vahendid

IV,1 Millesse võib peita ja millesse ei või peita (potte sooja toiduga)?

(Neid) ei või peita õlipressimise jäätmetesse ega sõnnikusse ega soola sisse ega lupja ega liiva, ei niiskesse ega kuiva; ei õlgedesse ega viinamarjapressimise jäätmetesse ega vati sisse ega rohtudesse, kui need on niisked; neisse tohib aga peita, kui need on kuivad.

(Potte sooja toiduga) võib peita riietesse ja viljadesse ja tuvisulgedesse ja linaluudesse ja meistrimeeste saepurusse.

Rabi Jehuda keelab (selle) peene (taku) puhul, lubab aga jämeda puhul.

IV,2 (Potte sooja toiduga) võib peita toornahkadesse ja neid (nahku koos pottidega) võib paigaldada püगतud villa sisse; aga teisaldada seda ei tohi.

Kuidas (siis) tehakse? Võetakse (potti)kaas ära ja nad (= villad) langevad alla.

Rabi El'azar ben Azarja ütleb: korv pööratakse küljele ja (pott) võetakse välja, selleks et teda (teisiti) ei võetaks ega (uuesti) tagasi pandaks. Õpetlased aga ütlevad: (potti) võib võtta ja tagasi panna (ilma korvi kallutamata).

Kui (pott) pole kaetud (veel) päeva ajal, ei tohi seda katta, kui pimeneb. Kui (pott) kaeti ja (juhuslikult) lahti võeti, on lubatud seda (uuesti) katta.

Kannu tohib täita ning panna (see) padja või polstri alla.

V peatükk

Mida tohivad loomad sabati ajal kanda ja mida mitte?

V,1 Millega võib kariloom välja minna ja millega ei või välja minna?

Kaamel võib välja minna päitsetega ja emakaamel ninarõngaga ja liibüa eesel lõaga ja hobune (kaela)ketiga; ja kõik (loomad), kellel on (kaela)kett, võivad minna välja (kaela)ketiga ja olla viidud (kaela)ketiga, ning neid võib piserdada või kasta (vette) nende paigas.

V,2 Eesel võib minna välja sadulatekiga, kui see on tal (sabati eelõhtul) kinni seotud; jäärad võivad minna välja kinniseotud (kürvaga) ja uted võivad minna välja kinniseotud (sabaga) ja kinnimähitult ning kitsed kinnimähitud (udaraga).

Rabi Jose keelab (selle) kõigi puhul, välja arvatud kinnimähitud lambad.

Rabi Jehuda ütleb: kitsed võivad minna välja kinnimähitud (udaraga), selleks et hoida kuivana (piima), aga mitte et (hoida alles) piima.

V,3 Ja millega ei või kariloom välja minna?

Kaamel ei või minna välja riidetükiga, kinniseotud (esijalgadega) ega kinniseotud (tagajalgadega); samuti kõik ülejäänud kariloomad.

Kaameleid ei või siduda üksteise külge ega juhtida; võib aga koguda kõied pihku, ainult ei tohi (neid) kokku mässida.

V,4 Eesel ei või minna välja sadulatekiga, kui see pole tal kinni seotud, ega kellukesega, kuigi see on kinni topitud, ega „redeliga” kaelas ega rihmaga jalal.

Kanad ei või minna välja lõngadega ega rihmadega jalgadel.

Jäärad ei või minna välja vankriga nende rasvasaba all ning uted ei või minna välja hanúniga ja vasikas ei või minna välja suukorviga ega lehm siilinahaga ega rihmaga sarvede vahel. Rabi El'azar ben Azarja lehm käis välja, rihm sarvede vahel, mis polnud õpetlaste tahtmist mööda.

VI peatükk

Mida tohivad naised, mehed, sandid ja lapsed sabati ajal kanda?

VI,1 Millega võib naine välja minna ja millega ei või välja minna?

Naine ei või välja minna villaste paeltega ja linaste paeltega ega lindiga peas ega või nendega kümmelda, kuni ta pole nad vallandanud, ega laubahtega ega peaehtega, kui need pole (tanu külge) õmmeldud, ega juuksevärguga avalikus paigas, ega „kuldlinnaga” ega kaelaketiga ega ninarõngastega ega sõrmusega, mille peal pole pitsatit, ega nõelaga, mis pole augustatud; aga kui ta on välja läinud, pole ta kohustatud (tooma) süüohvrit.

VI,2 Mees ei või välja minna naelutatud sandaalidega ja (ka) mitte ühega, kui ta jalal pole haava, ega palverihmaga ega amuletiga, kui see pole asjatundjalt, ega turvisega ega kiivriga ega säärekaitsetega; aga kui ta on välja läinud, pole ta kohustatud (tooma) süüohvrit.

VI,3 Naine ei või välja minna augustatud nõelaga ega sõrmusega, mille peal on pitsat, ega kaelahtega ega lõhnakapsliga ega lõhnapudelikesega; aga kui ta on välja läinud, on ta kohustatud (tooma) süüohvri – (sellised) on rabi Me'iri sõnad; õpetlased aga vabastavad (sellest) lõhnakapsli ja lõhnapudelikesest puhul.

VI,4 Mees ei või välja minna mõõgaga ega vibuga ega kilbiga ega nuiaga ega odaga; aga kui ta on välja läinud, on ta kohustatud (tooma) süüohvri.

Rabi Eli'ezer ütleb: need on talle ehteks; õpetlased aga ütlevad: need on talle ainult häbiks, sest on öeldud: „Nende mõõgad taotakse kirkadeks ja nende piigid viinapuunugadeks” (Js 2,4).

Põlveside on puhas (= ei rüvetu) ning sellega võib sabbatil välja minna, põlveketid (?) on rüvetuvad ning nendega ei või välja minna.

VI,5 Naine võib välja minna juuksepaaltega, olgu enda omadega või sõbratari omadega või karilooma omadega, ning laubahte ja peaehtega, kui need on (kinni) õmmeldud, ning juuksevärguga ja võõra juuksekiharaga õuele ning vatiga kõrvas ja vatiga sandaalis ja vatiga, mille ta määras oma menstruatsiooni tarvis, ning pipra- ja soolateraga ja iga asjaga, mille ta endale suhu paneb, ainult et ta ei või seda alles sabbatil (suhu) panna, ja kui välja kukub, ei või ta (seda) tagasi panna.

Rabi (= Jehuda ha-Nasi) lubab sissepandud hammast ja kuldhammast, õpetlased aga keelavad (need).

VI,6 Sélaga jalamõhnal tohib välja minna. Tütarlapsed võivad välja minna lintidega, isegi puuorkidega kõrvus, araablannad looritatult ja meedlannad kinnitatud (looriga), ning (niisamuti) iga inimene; kuid õpetlased kõnelevad (tavalisest) praegusajal.

VI,7 (Naine) võib kinnitada (loori ühe otsa) kivikese külge ja pähkli külge ja mündi külge, ainult et ta ei või (seda) kinnitada alles sabbatil.

VI,8 Äralõigatud (jalaga) võib välja minna (koos) oma karguga – sellised on rabi Jose sõnad; rabi Me'ir aga keelab (seda).

Kui aga sellel (kargul) on mahuti nartsude jaoks, on see rüvetuv. Selle toed (= tugipolstrid) rüvetuvad vajutusest; kuid sellega võib minna välja sabatil ja siseneda sellega (templi) eesõue. Tool (ja) selle tugipolstrid rüvetuvad vajutusest; nendega ei või välja minna sabatil ega siseneda nendega (templi) eesõue.

Onkatmín on puhtad (rüvetumisest), aga nendega ei või välja minna.

VI,9 Poisid võivad välja minna sidemetega ja valitsejate pojad kellukestega, ning (niisamuti) iga inimene; kuid õpetlased kõnelevad praegusajal (tavalisest).

VI,10 Võib välja minna rohutirtsunaga ja rebasehambaga ja ristilöödu naelaga, sest (need on) ravivahendid – (sellised) on rabi Jose sõnad.

Rabi Me'ir keelab (need) ka argipäeval, sest (need on) emorlase (= pagana) kombes.

VII peatükk

Süüohvrite arv

VII,1 Suur reegel on öeldud sabati kohta:

igaüks, kes unustab sabati põhimõtte ja teeb palju töid paljudel sabatitel, võlgneb vaid ühe süüohvri;

aga kes teab sabati põhimõtet ja teeb palju töid paljudel sabatitel, võlgneb (süüohvri) iga sabati eest;

aga kes teab, et on sabat, ja teeb palju töid paljudel sabatitel, võlgneb (süüohvri) iga töö eest; ja kes teeb palju töid otsekui ühe töö, võlgneb vaid ühe süüohvri.

Põhilised sabatil keelatud tööd

VII,2 Peamisi (keelatud) töid on üks vähem kui 40: kes künnab ja külvas ja lõikab ja vihke seob, kes rehte peksab ja tuulab ja puhastab (umbrohuseemnetest) ja jahvatab ja sõelub ja taigent sõtkub ja küpsetab, kes pügab villa, valgendab seda ja kraasib seda ja värvib seda ja ketrab seda (ja) koob, ja kes paneb kaks lõnga kangasteljele, koob kaks lõnga ja lõikab katki kaks lõnga, kes ühe sõlme sõlmib ja (ühe sõlme) vallandab, ja õmbleb kaks õmblust ja rebib katki kaks õmblust kavatsusega õmmelda kaks õmblust, kes kütib hirve ja tapab selle ja nülleb selle ja soolab selle ja pargib selle (naha) ja kaabib seda ja lõikab selle tükkideks, kes kirjutab kaks tähte ja kustutab (kaks tähte) kavatsusega kirjutada kaks tähte, kes ehitab ja lammutab, kustutab ja põlema paneb, ja kes lööb vasaraga ja kes viib ühest piirkonnast teise.

Need on peamised tööd, üks vähem kui 40.

Kogustest, mille kandmine sabatil süüdlaseks teeb

VII,3 Ning öeldi veel teinegi reegel:

kõike, mis on sobiv talletamiseks ja mida (tavaliselt) talletatakse, (kui seda) sel määral välja viiakse sabatil, (siis) võlgnetakse selle eest süüohver; ning kõike, mis ei ole sobiv talletamiseks

ja mida (tavaliselt) ei talletata, (kui seda) sel määral välja viiakse sabaatil, (siis) on süüdi vaid selle talletaja.

VII,4 (Süüdi on see), kes viib välja õlgi mahus nagu lehma suu, põhku mahus nagu kaameli suu, viljapäid mahus nagu lambatalle suu, rohtusid mahus nagu kitsetalle suu, küüslaugulehti ja sibulalehti, värskaid, (suurusega) nagu kuivatatud viigimari, ja kuivi, mahus nagu kitsetalle suu; aga neid ei liideta üksteisega, sest nad pole oma mahult võrdsed.

(Samuti see), kes viib välja toitusid (suurusega) nagu kuivatatud viigimari; (need aga) liidetakse üksteisega, sest nad on oma mahult võrdsed, välja arvatud nende kestad ja nende tuumad ja nende varred ja nende peened ning jämedad kliid.

Rabi Jehuda ütleb: välja (on) arvatud läätsede kestad, mis keedetakse koos nendega.

VIII peatükk

VIII,1 (Süüdi on see), kes viib välja veini (nii palju, kui on tarvis) karika segamiseks, piima (nii palju, kui on tarvis) lonksuks, mett (nii palju, kui on tarvis) haava peale panemiseks, õli (nii palju, kui on tarvis) väikese (ihu)liikme võidmiseks, vett (nii palju, kui on tarvis) silmasalvi (laiali)hõõrumiseks, ning kõiki ülejäänud vedelikke veerandi (*log*'i mahus) ja kõiki väljapuistatavaid veerandi (*log*'i mahus).

Rabi Šim'on ütleb: kõike seda veerandi (*log*'i mahus).

Kõik need mõõdud on öeldud ainult neile, kes need talletavad.

VIII,2 (Süüdi on see), kes viib välja köie (nii palju, kui on tarvis) korvi sanga tegemiseks, pilliroo (nii palju, kui on tarvis) peene ja jämeda sõela ripatsi tegemiseks;

rabi Jehuda ütleb: (nii palju, kui on tarvis) väikese (lapse) jalatsi mõõdu võtmiseks;

paberit (nii palju, kui on tarvis) „tölneri viitungi“ kirjutamiseks sellele, ning kes viib välja „tölneri viitungi“, (see) on süüdi; kõlbmatut paberit (nii palju, kui on tarvis) väikese lõhnaõlipudeli suu ümber mähkimiseks.

VIII,3 Nahka (nii palju, kui on tarvis) amuleti tegemiseks, [*dixestos*'t (nii palju, kui on tarvis) mezuzá kirjutamiseks], pärgamenti (nii palju, kui on tarvis) sellele tefilíni väikseima lõigu, see on „Kuula, Iisrael“, kirjutamiseks, tinti (nii palju, kui on tarvis) kahe kirjatähe kirjutamiseks, sinet (nii palju, kui on tarvis) ühe silma minkimiseks, pigi ja väävlit (nii palju, kui on tarvis) väikese augu tegemiseks, vaha (nii palju, kui on tarvis) väikese augu suule panemiseks.

VIII,4 Liimi (nii palju, kui on tarvis) liimikepi otsale panemiseks, savi (nii palju, kui on tarvis) kullassepa sulatusahju suu tegemiseks;

rabi Jehuda ütleb: (nii palju, kui on tarvis) „aluse“ tegemiseks;

kliisid (nii palju, kui on tarvis) kullassepa sulatusahju suule panemiseks, lupja (nii palju, kui on tarvis) kõige väiksema tütarlapse „lubjatamiseks“.

Rabi Jehuda ütleb: (nii palju, kui on tarvis) kilküli tegemiseks, rabi Nehemja ütleb: (nii palju, kui on tarvis) antifi tegemiseks.

VIII,5 Pitsatilakki (nii palju), kui koti pitseerimiseks – (need) on rabi Aqiba sõnad; õpetlased aga ütlevad: (nii palju), kui kirja pitseerimiseks.

Sõnnikut ja peent liiva (nii palju, kui on tarvis) kapsapea väetamiseks – (need) on rabi Aqiba sõnad; õpetlased aga ütlevad: (nii palju, kui on tarvis) porrulaugu väetamiseks.

Jämedat liiva (nii palju, kui on tarvis) (müürsepa)kellu täitmiseks, pilliroogu (nii palju, kui on tarvis) kirjutusroo tegemiseks, kui see on jäme või peenendatud (nii palju, kui on tarvis) kõige kergema muna küpsetamiseks, mis on löödud katki ja pandud pannile.

VIII,6 Luud (nii palju, kui on tarvis) lusika tegemiseks; rabi Jehuda ütleb: (nii palju, kui on tarvis) uksehinge pulga tegemiseks.

Klaasi (nii palju, kui on tarvis) (kangastelje) süstiku otsa kaapimiseks.

Kruusa (või) kivikest (nii palju, kui on tarvis) linna pildumiseks; rabi Eli'ezer ben Ja'aqob ütleb: (nii palju, kui on tarvis) karilooma pildumiseks.

VIII,7 Potikildu (nii palju, kui on tarvis) tala ja selle naabri (= teise tala) vahele panemiseks – (need) on rabi Jehuda sõnad.

Rabi Me'ir ütleb: (nii palju, kui on tarvis) sellega tule võtmiseks.

Rabi Jose ütleb: (nii palju, kui on tarvis) veerandi *log*'i kogumiseks.

Rabi Me'ir ütleb: ehkki selle asja kohta pole tõendit, (viitab see sõnadele): „Tema tükkide hulgast ei leita potikildu, et võtta leest tuld” (Js 30,14).

Rabi Jose ütles talle: siit on tõendus (ka minu arvamusel): „Et ammutada tsisternist vett” (Js 30,14).

IX peatükk

Neli piiblitsitaati

IX,1 Rabi Aqiba ütles: kust on (tõestatav) ebajumala kohta, et see rüvetab kandmisel nagu menstrueeriv naine?

Sest on öeldud: „Sa viskad need (ebajumalad) ära nagu menstrueerija; välja! ütled sa talle” (Js 30,22).

Nii nagu menstrueerija rüvetab kandmisel, rüvetab ka ebajumal kandmisel.

IX,2 Kust on (tõestatav) laeva kohta, et see on puhas? Sest on öeldud: „Laeva tee mere südames” (Õp 30,19).

Kust on (tõestatav) peenra kohta, mis on kuus korda kuus vaksa, et sellesse võib külvata viit (liiki) seemneid, neli (liiki) peenra neljale küljele ja ühe keskele?

Sest on öeldud: „Nii nagu maa toob esile oma taimed ja nagu aed laseb tärgata” – ei öelda „külvi”, vaid (öeldakse) „oma külvid” (Js 61,11).

IX,3 Kust on (tõestatav) naise kohta, kes kolmandal päeval eritab seemnevoolu, et ta on roojane? Sest on öeldud: „Olge valmis kolmandaks päevaks; (selle ajani) ärge liginege naisele” (Ex 19,15).

Kust on (tõestatav), et väikest last võib pesta kolmandal päeval, kui see on sabat? Sest on öeldud: „Ja juhtus kolmandal päeval, kui nad olid valudes” (Gn 34,25).

Kust on (tõestatav), et (kõrbesse) aetava siku pähe võib siduda läikiva riideriba? Sest on öeldud: „Kui teie patud on purpurpunased, saavad need lumivalgeks; kui need on karminpunased, saavad need (valge) villa sarnaseks” (Js 1,18).

IX,4 Kust on (tõestatav) võidmise kohta, et see on nagu joomine lepituspäeval?

Ehkki selle asja kohta ei ole tõendust, on sellele asjale meenutus (= vihje), sest on öeldud: „Ja see tuli nagu vesi tema sisemusse ja nagu õli ta luudesse” (Ps 109,18).

VII,3–VIII,7 arutluse jätk

IX,5 (Süüdi on see), kes viib välja puutükke (nii palju, kui on tarvis) kerge (= väikese) muna keetmiseks; maitseaineid (nii palju, kui on tarvis) kerge muna maitsestamiseks – ning üks (maitseaine) liidetakse teisega kokku; pähklikoori (ja) granaatõunakoori, indigot ja krappi (nii palju, kui on tarvis) väikese rõiva värvimiseks, (mis on) otsekui juuksevärk; uriini, soodat ja leelist, Kimolose mulda ja ašlági (nii palju, kui on tarvis) väikese rõiva pesemiseks, (mis on) otsekui juuksevärk.

Rabi Jehuda ütleb: (nii palju, kui on tarvis) (vere)pleki katmiseks, (et seda eemaldada).

IX,6 (Süüdi on see, kes viib välja) pipart, kui vähe seda ka on, ja tõrva, kui vähe seda ka on; lõhnaainete liike ja metallide liike, kui vähe neid ka on; altarimulda ja altarikive, kõdunenud (pühi) kirju ja nende kõdunenud katteid, kui vähe neid ka on, sest need peidetakse hoidmiseks (profaneerimise eest).

Rabi Jehuda ütleb: samuti see, kes viib välja (seda), mida kasutatakse ebajumalateenistuseks, kui vähe seda ka on; sest on öeldud: „Sinu käe külge ärgu jäägu midagi sellest keelatud” (Dt 13,18).

IX,7 (See), kes viib välja rändkaubitseja korvi, ehkki selles on mitut liiki (maitseaineid), on võlgu ainult ühe süüohvri.

Aia seemneid vähem kui kuivatatud viigimari.

Rabi Jehuda ben Betera ütleb: viis.

Kurgiseemneid kaks, egiptuse oa seemneid kaks, elusaid rohutirtse nii vähe kui neid ka on, surnud (rohutirtse) nõnda kui kuivatatud viigimari, „viinamäelinde”, olgu elusaid, olgu surnuid, nii vähe kui neid ka on, sest neid hoitakse ravimiks.

Rabi Jehuda ütleb: samuti see, kes viib välja elusa roojase rohutirtsu, nii vähe kui seda ka on, sest see hoitakse väikestele lastele, et sellega mängida.

X peatükk

X,1 (See), kes talletab (midagi) külviks ja näidiseks ja ravivahendiks ning viib selle välja sabaatil, on selle tõttu süüdi, nii vähe kui seda ka on;

iga (muu) inimene aga on selle tõttu süüdi ainult siis, kui sellel on oma määr; pöördub ta tagasi ja toob selle sisse, on ta süüdi ainult siis, kui sellel on oma määr.

Ebaharilik kandmine

X,2 (See), kes toob välja toite ja paneb need lävele, olgu et ta pöördub ja viib need välja, või viib need välja (keegi) teine, on (süüst) vaba, sest ta ei teinud oma tööd ühe korraga.

Kui korv, täis vilju, on pandud välisele lävele, siis – ehkki enamik vilju on väljas – on (kandja) vaba (süüst), kuni ta viib välja kogu korvi (ühe korraga).

X,3 (See), kes viib välja, olgu oma paremas käes või oma vasakus käes, oma süles või oma õlal, on süüdi, sest nõnda oli Kehati poegade kandmine (Nm 7,9).

(See, kes viib välja) oma käeseljaga, oma jalaga ja oma suuga ja oma küünarnukiga ja oma kõrvaga ja oma juustega ja oma rahavööga – selle suu allapoole –, oma rahavöö ja särgi vahel ja oma särgi käises, oma kingaga ja oma sandaaliga, on (süüst) vaba, sest ta ei vii välja väljaviijate kombel.

X,4 (See), kes kavatseb viia välja enda ees ja (kandam) tuleb talle seljale, on (süüst) vaba; (see, kes kavatseb viia välja) enda taga ja (kandam) tuleb talle ette, on süüdi.

On tõepärane (pärimus): naine, kes seob vööle põlle ja (selles midagi välja viib), olgu enda ees või enda taga, on süüdi, sest (põll) võib pöörduda tagasi.

Rabi Jehuda ütleb: (nii) ka kirjakandjatel.

X,5 (See), kes leivapätsi viib välja avalikku kohta, on süüdi; kui kaks viivad (selle) välja, on nad (süüst) vabad.

Kui üks ei jõua seda välja viia, ning selle viivad välja kaks, on nad süüdi. Rabi Šim'on (ütleb): (süüst) vabad.

(See), kes ühes anumast viib välja toitusid vähem, kui on (keelatud) määr, on (süüst) vaba – ka anuma tõttu, sest anum on lisand sellele (asjale).

(See, kes viib välja) elava kandraamil, on (süüst) vaba – ka kandraami tõttu, sest kandraam on lisand sellele (inimesele).

(See, kes viib välja) surnu kandraamil, on süüdi, ning samuti (see, kes viib välja) otsekui oliivi (mõnest) surnust;

ja (kes) otsekui oliivi (mõnest) raipest ja otsekui lääsetera (mõnest) roomajast (välja viib), on süüdi. Rabi Šim'on (ütleb): (süüst) vaba.

X,6 (Selle), kes võtab ära oma sõrmeküüne, ühe (küüne) teise abil või hammastega, ning samuti oma juukse(karva) ja samuti oma vuntsi(karva) ja samuti oma habeme(karva), ning samuti (naise), kes palmitseb (juukseid), ja samuti, kes värvib siniseks (silmi), ja samuti, kes värvib punaseks (põski), tunnistab rabi Eli'ezer süüohvri (toomiseks) süüdi; õpetlased aga keelavad (selle) sabatirahu pärast.

(See), kes augustatud lillepotist (midagi) välja kisub, on süüdi; kui aga (pott) pole augustatud, on ta (süüst) vaba.

Rabi Šim'on (ütleb): vaba sel ja teisel (puhul).

XI peatükk

Viskamisest sabbatil

XI,1 (See), kes viskab (midagi) isiklikust valdkonnast avalikku valdkonda või avalikust valdkonnast isiklikku valdkonda, on süüdi;

(selle, kes viskab) isiklikust valdkonnast isiklikku valdkonda ning avalik valdkond on (nende) vahel, rabi Aqiba kuulutab (selle) süüdi, õpetlased aga kuulutavad (süüst) vabaks.

XI,2 Kuidas? Kui kaks palkonit on avalikus valdkonnas teineteise vastas, on see, kes sirutab ja viskab ühest teise, vaba.

Kui mõlemad (palkonid) on ühel korrusel, siis see, kes (teisele midagi) ulatab, on süüdi, ja see, kes viskab, vaba.

Sest nõnda oli leviitide töö: kahest vankrist teineteise taga avalikus valdkonnas ulatasid nad laudu ühelt teisele, kuid ei visanud (Ex 25; 35 jj).

(See), kes augu ja kalju (prügi)hunnikust, mis on kümme (käelaiust) kõrged ja neli laiad, (midagi) võtab ja nende peale paneb, on süüdi; kui (nad) on sellest väiksemad, on ta (süüst) vaba.

XI,3 (See), kes viskab (midagi) nelja küünra (kaugusele) vastu seina ülespoole kümnest käelaiusest, on otsekui oleks ta visanud õhku, allapoole kümnest käelaiusest, on otsekui oleks ta visanud maha.

(See), kes viskab maha nelja küünra (kaugusele), on süüdi.

Kui ta viskas (midagi) nelja küünra sisse ja see veeres väljapoole nelja küünart, on ta (süüst) vaba; (kui ta viskas) väljapoole nelja küünart ja see veeres nelja küünra sisse, on ta süüdi.

XI,4 (See), kes viskab (midagi) merre nelja küünra (kaugusele), on vaba; kui on seisev vesi ja avalik valdkond läheb sellest läbi, (siis) see, kes viskab (midagi) sellesse nelja küünra (kaugusel), on süüdi.

Aga kui palju (peab olema) seisvat vett? Vähem kui kümme käelaiust.

Seisev vesi, millest läheb läbi avalik valdkond, (siis see), kes viskab sellesse (midagi) nelja küünra (kaugusele), on süüdi.

XI,5 (See), kes viskab (midagi) merelt kuivale maale ja kuivalt maalt merele ning merelt laevale ja laevalt teisele laevale, on (süüst) vaba.

Kui laevad on üksteisega seotud, võib kanda ühelt teisele; kui nad ei ole seotud, (siis) ehkki nad pörkavad kokku, ei või kanda ühelt teisele.

XI,6 (See), kes viskab (midagi) ja talle meenub pärast seda, kui see on ta käest välja läinud, (et on sabat), (või kui) teine püüab selle (või) koer püüab selle või see põleb (ära), on ta (süüst) vaba.

Kui ta viskas (midagi), selleks et teha vigastus olgu inimesele, olgu loomale, ja talle meenub, (et on sabat), enne kui vigastus tekib, on ta (süüst) vaba.

See on reegel: süüohvri-kohustuslikud ei ole süüdi, kui nende (teo) algus ja lõpp on (toimunud) kogemata; kui nende (teo) algus (toimus) kogemata ja lõpp meelega, nende algus meelega ja lõpp kogemata, on nad (süüst) vabad – kui nende (teo) algus ja lõpp on (toimunud) kogemata.

XII peatükk

Ehitamisest, vasardamisest, saagimisest, puurimisest

XII,1 Kui palju ehitab ehitaja, et süüdi olla?

(See), kes ehitab, kui vähe seda ka oleks, kes tahub kive ja kes lööb vasaraga ja kirvega ja kes puurib, kui vähe seda ka oleks, on süüdi.

See on reegel: igäüks, kes teeb tööd (sabatil) ja tema töö jääb püsima sabatil, on süüdi.

Meie õpetaja Šim'on ben Gamli'el ütleb: ka (see), kes töötades lööb vasaraga alasile, on süüdi, sest ta seab sisse töö.

Kündmisest, kitkumisest, okste pügamisest, puude ja rohu korjamisest

XII,2 (See), kes künnab, kui vähe seda ka oleks, kes kitkub umbrohtu ja pügab ja lõikab oksid, kui vähe seda ka oleks, on süüdi.

(Samuti see), kes võtab puutükke, et koristada (paika), kui vähe neid ka oleks, ja (= või) tule tegemiseks, selleks et keeta kerge muna; (see), kes võtab rohtu, et koristada (paika), kui vähe seda ka oleks, ja karilooma jaoks, nõnda kui kitsetalle suutäis.

Kirjutamisest

XII,3 (See), kes kirjutab kaks kirjatähte, olgu parema või vasaku käega, olgu ühest sõnast või kahest sõnast või kahest märksõnast igas keeles, on süüdi.

Rabi Jose ütles: kaks kirjatähte ei tee süüdlaseks, kui see (toimub) märgistamiseks, sest nii märgistati lepingutelgi laudu, selleks et teada, kus on üks (laud) ja tema paariline.

Rabi Jehuda ütles: (mõnikord) me leiame väikese nime (osana) suurest nimest: *šm* (nimest) *šm 'wn* ja *šmw 'l* ning *nḥ* (nimest) *nḥwr* ja *dn* (nimest) *dnj 'l*.

XII,4 (See), kes kirjutab kaks kirjatähte üks kord unustades, on süüdi.

Kui ta kirjutab tindiga, pulbriga, mennikuga, kummiga ja vasevitrioli lahusega ja iga asjaga, mis jätab (püsiva) jälje, kahele nurkmisele seinale ja kahele kirjutustahvlile, mis kuuluvad teineteisega kokku, on ta süüdi.

(See), kes kirjutab oma kehale, on süüdi. (Selle), kes tätoveerib oma kehale, selle kuulutab rabi Eli'ezer süüohvri (toomiseks) süüdi, rabi Jehošua aga vabaks.

XII,5 Kui ta kirjutab vedelikega ja puuviljamahlaga ja teetolmusse ja kirjutajate tolmusse ja igasse asjasse, millel pole püsimist, on ta (süüst) vaba.

(Kui ta kirjutab) käeseljaga, oma jalaga, oma suuga, oma küünarnukiga, (kui ta kirjutab) ühe kirjatähe (juba) kirjutatu lähedale, kirja kirja peale, (kui ta) kavatseb kirjutada *ḥet'* ja kirjutab kaks *zajin'*, (kui ta kirjutab) ühe (kirjatähe) maa peale ja ühe (maja) palgile, maja kahele seinale, kahele kirjutustahvlile, mis ei kuulu teineteisega kokku, on ta (süüst) vaba.

Kui ta kirjutab ühe kirjatähe *notarikon'*ina, (siis) rabi Jehošua ben Betera kuulutab (ta) süüdlaseks, õpetlased aga kuulutavad (süüst) vabaks.

XII,6 (Selle), kes kirjutab kaks kirjatähte kaks korda unustades, ühe varahommikul ja teise videvikus, rabi Gamli'el kuulutab (selle) süüdlaseks, õpetlased aga kuulutavad (ta) vabaks.

XIII peatükk

Kudumisest, ketramisest, õmblemisest, lahtiharutamisest, pesemisest, värvimisest

XIII,1 Rabi Eli'ezer ütleb: (see), kes koob kolm lõnga (kanga) algusesse ja ühe (juba alustatud) kangale, on süüdi; õpetlased aga ütlevad: kas algusesse või lõppu, määr selleks on kaks lõnga.

XIII,2 (See), kes paneb kaks lõnga kangasteljele ja kanga nõõridele, peensõelale ja (= või) jämesõelale ja (= või) korvile, on süüdi; (samuti see), kes õmbleb kaks õmblust ja kes harutab kaks õmblust kavatsusega õmmelda kaks õmblust.

XIII,3 (See), kes käristab (oma riided) vihas või surnu pärast, ja kõik, kes (midagi) rikuvad, on süüst vabad; (see), kes aga rikub (midagi) kavatsusega parandada, selle määr on nagu parandaja määr.

XIII,4 Valgendaja ja kraasija ja värvija ja ketraja määr on topeltvaks laiuuse mõõt; aga kahe lõnga kuduja määr on ühe vaks ulatus.

Küttimisest

XIII,5 Rabi Jehuda ütleb: (see), kes püüab linnu torni või metskitse majja, on süüdi; õpetlased aga ütlevad: linnu torni ja metskitse majja ja õuele ja aedikusse.

Meie õpetaja Šim'on ben Gamli'el ütleb: kõik aedikud on võrdsed.

See on reegel: iga (looma korral), millel puudub püüdmine, on ta süüst vaba, ja millel on püüdmine, on (püüdja) süüdi.

XIII,6 Kui metskits on sisenenud majja ja üks (inimene) paneb selle ees (ukse) riivi, on ta süüdi; (kui aga) kaks panevad (ukse) riivi, on nad süüst vabad.

(Kui) üks ei suuda (ust) riivistada ja riivistavad kaks, on nad süüdi; rabi Šim'on aga kuulutab (nad) süüst vabaks.

XIII,7 (Kui) üks istub uksele ja ei täida seda, istub teine ja täidab selle, on teine süüdi; (kui) esimene istub uksele ja täidab selle, ning tuleb teine ja istub tema kõrvale, on esimene süüdi ka siis, kui ta tõusis ja lahkus, teine aga on süüst vaba.

Millega see sarnaneb? Sellega, kes riivistab oma maja, et valvata seda, ning selles leidub valvatav metskits.

XIV peatükk

XIV,1 (See), kes kaheksa Tooras nimetatud roomajat püüab ja neid vigastab, on süüdi; kes aga ülejäänud vastikuid (elukaid) ja roomajaid vigastab, on (süüst) vaba.

(See), kes püüab neid vajaduse pärast, on süüdi; kes aga mitte (vajaduse pärast), on (süüst) vaba.

(See), kes püüab loomi ja linde, mis on tema valdkonnas, on (süüst) vaba; kes aga vigastab neid, on süüdi.

Ravimitest

XIV,2 Soolvett ei tehta sabbatil, kuid tehakse soolast vett ja kastetakse sellesse oma (leiva)pala ja pannakse (seda ka) keedetud toidusse.

Rabi Jose ütles: kas see ei ole soolvesi, olgu seda palju või vähe?

See aga on soolane vesi, mis on lubatud: kõigepealt pannakse õli vee sisse või soola sisse.

XIV,3 Kreeka iisopit ei sööda sabbatil, sest see pole tervete toit, kuid süüakse jo'ezerit ja juuakse „karjusekõrt”.

Inimene sööb kõiki toite ravimiks ja joob kõiki jookke peale *deqarim*-vee ja karika(täie) juurte(vee), sest see on kollatõve tarvis; kuid *deqarim*-vett võib januks juua ning võida end juurteõliga, mis pole (mõeldud) ravimiks.

XIV,4 (See), kes tunneb valu oma hammastes, ei rüüpa nende läbi äädikat, kuid kastab oma harjumuse järgi (toidupala äädikasse), ja kui ta saab terveks, saab ta terveks.

(See), kes tunneb valu oma puusades, ei võia neid veini ja äädikaga, kuid võib neid õliga – aga mitte roosiõliga.

Kuningapojad võivad oma haavu roosiõliga, sest nende harjumus on end argipäeval võida.

Rabi Šim'on ütleb: kõik iisraellased on kuningapojad.

XV peatükk

Sõlmimisest, rõivaste kokkupanemisest, asemetegemisest

XV,1 Need on sõlmed, mille pärast ollakse süüdi: kaameliajajate sõlm ja meremeeste sõlm; nõnda kui ollakse süüdi nende sidumise pärast, nii ollakse süüdi ka nende vallandamise pärast.

Rabi Me'ir ütleb: iga sõlme pärast, mida ühe käega võib vallandada, ei olda süüdi.

XV,2 On olemas sõlmi, mille pärast ei olda süüdi nagu kaameliajajaja sõlme ja meremehe sõlme (pärast).

Naine võib siduda kinni särgiavaused ja (juukse)võrgu paelad ja vöö (paelad) ning jalatsi ja sandaali rihmad ja veini- ja õlilähkrid ja lihapoti.

Rabi Eli'ezer ben Ja'aqob ütleb: karilooma ette võib siduda (kõie), et ta välja ei läheks.

(Kui) ämber seotakse vöö külge, (et see kaevu lasta), aga mitte kõie külge, (siis) rabi Jehuda lubab (seda).

Reegliks ütleb rabi Jehuda: iga sõlme pärast, mis ei jää, ei olda süüdi.

XV,3 Rõivad pannakse kokku isegi nelja- ja viiekordselt, ning sabati eelõhtul tehakse asemed sabati jaoks, kuid mitte sabbatil sabati äraminemiste (= lõppemiste) jaoks.

Rabi Jišma'el ütleb: lepituspäeval tehakse asemed sabati jaoks, ning sabati ohvrirasvad ohverdatakse lepituspäeval.

Rabi Aqiba ütleb: sabati omi ei ohverdata lepituspäeval ning lepituspäeva omi ei ohverdata sabbatil.

XVI peatükk

Tulest päästmine

XVI,1 Kõiki pühi kirju päästetakse kahjutule eest, olgu et neist loetakse või et neist ei loeta. Isegi kui nad on kirjutatud mõnes (teises) keeles, vajavad nad (tule eest) peitmist.

Mispärast ei loeta (mõnedest) neist? Õpimajast puudumise pärast.

Päästetakse raamatu tupp koos raamatuga ja palverihmade tupp koos palverihmadega – isegi kui neis on rahad.

Kuhu nad päästetakse? Mulgustamata umbtänavasse. Ben Betera ütleb: ka mulgustatud (põiktänavasse).

XVI,2 Päästetakse toitu kolmeks söögikoraks; mis on kõlblik inimesele, (see) inimesele, ja mis on kõlblik koduloomale, (see) koduloomale.

Kuidas (seda mõista)? (Kui) tuli puhkeb sabatiööl, päästetakse toitu kolmeks söögikoraks; (kui tuli puhkeb) hommikul, päästetakse toitu kaheks söögikoraks; (kui tuli puhkeb) pärastlõunal, päästetakse toitu üheks söögikoraks.

Rabi Jose ütleb: alati päästetakse toitu kolmeks söögikoraks.

XVI,3 Päästetakse korv täis leibasid, isegi kui selles on sajakümmend söögikoraks, ja rõngas pressitud viigimarju ja vaat veini, ning öeldakse teistele: tulge ja päästke endale.

Kui nad on arukad, teevad nad temaga pärast sabbatit arvelduse.

Kuhu need päästetakse? Erúviga õuele. Ben Betera ütleb: ka ilma erúvita (õuele).

XVI,4 Ning sinna viiakse kõik oma kasutatavad (riietus[?])esemed, ja pannakse selga kõik, mida saab selga panna, ja võetakse ümber kõik, mida saab ümber võtta.

Rabi Jose ütleb: kaheksateist riietuseset (võib päästa), ja tullakse tagasi ning pannakse (teised) selga ja viiakse välja; ja öeldakse teistele: tulge ja päästke koos minuga.

Tule kustutamisest

XVI,5 Rabi Šim'on ben Nannos ütleb: kitsenahk laotatakse kummutile, kirstule ja kapile, mille on haaranud tuli, sest see (ainult) kõrvetab, (aga ei süüta), ja tehakse eraldus kõigi riistadega, olgu (need) täis, olgu tühjad, selleks et tuli ei läheks edasi.

Rabi Jose keelab (seda) uute savinõude puhul, täis vett, sest need ei kannata tuld ja lõhkevad ja kustutavad tule.

XVI,6 Teiseusulisele, kes tuleb (tuld) kustutama, ei öelda „Kustuta!” ja (= või) „Ära kustuta!”, sest temale pole sabbatipuhkus kohustuslik; aga väikest last, kes tuleb kustutama, ei võeta kuulda, sest tema sabbatipuhkus on kohustuslik.

XVI,7 Künla peale keeratakse (kummuli) kauss, et see (tuli) ei haaraks tala, ja (samuti) väikese lapse väljaheite peale ning skorpionide peale, et see ei hammustaks.

Rabi Jehuda ütles: (säärane) lugu tuli meie õpetaja Johanan ben Zakkai ette Arabis ja see ütles: ma kardan, et ta peab tooma süüohvri.

Teiseusuline ja juut

XVI,8 Kui teiseusuline on süüdanud küünla, kasutab iisraellane selle valgust; aga kui (see on süüdatud) iisraellase pärast, on (see) keelatud.

Kui ta täitis (anuma) veega, et joota oma karilooma, joodab iisraellane pärast teda; aga kui (see toimub) iisraellase pärast, on (see) keelatud.

Kui ta tegi trepi, et välja minna, läheb iisraellane pärast teda; aga kui (ta tegi selle) iisraellase pärast, on (see) keelatud.

Juhtus meie õpetaja Gamli'eli ja vanematega, et nad olid läinud laeva, ja teiseusuline tegi trepi, et välja minna, ning vanemad läksid sellel välja.

XVII peatükk

Milliseid esemeid tohib sabati ajal kanda?

XVII,1 Kõiki riistu võetakse sabati ajal (oma kohalt) koos oma ustega, isegi kui need on sabati ajal lahti võetud; nad ei sarnane majaustega, sest nad pole selleks valmistatud.

XVII,2 Võetakse vasar, et pähkleid purustada, kirves, et pressitud viigimarju lõhkuda, saag, et juustu saagida, kühvel, et kuivatatud viigimarju kühveldada, tuulamislabidas ja kahvel, et väikesele lapsele sellega (midagi) ulatada, värten ja süstik, et sellega (millesegi) torgata, õmblusnõel, et sellega okast välja võtta, ja kotinõel, et sellega ust avada.

XVII,3 Putk oliivide jaoks, mille otsas on sõlm, võtab külge roojust, ning kui ei ole (sõlme), ei võta külge roojust; nii või teisiti, seda võib võtta (= kanda) sabatil.

XVII,4 Rabi Jose ütleb: kõiki asju võetakse sabatil peale suure sae ja adravaia.

Kõiki riistu võetakse (= kantakse) vajaduse pärast ja mitte vajaduse pärast.

Rabi Nehemja ütleb: neid võetakse (= kantakse) ainult vajaduse pärast.

XVII,5 Kõigist riistadest, mida võetakse/kantakse sabatil, võetakse/kantakse (ka) tükke, ainult et (nende jaoks) peab olema töö, (näiteks) küna tükid, et katta nendega vaadi suu, ja klaasi(tükid), et katta nendega pudeli suu.

Rabi Jehuda ütleb: ainult et (nendele) peab olema (tavaline) töö, (näiteks) küna tükid, et valada nendesse putru, ja klaasi (tükid), et valada nendesse õli.

XVII,6 Kui kalebassi kivike ei lange välja, kui (kalebassiga) ammutatakse (vett), (siis) ammutatakse sellega; aga kui ei, (siis) ei ammutata sellega.

Kannu külge seotud viinapuuväädiga ammutatakse sabatil.

XVII,7 Rabi Eli'ezer ütleb: aknakattega, kui see on seotud ja ripub, kaetakse (aken); aga kui ei, (siis) ei kaeta sellega.

Õpetlased aga ütlevad: (olgu) nii või teisiti, (aken) kaetakse sellega.

XVII,8 Kõiki anumate kaasi, millel on sangad, võetakse (= kantakse) sabatil.

Rabi Jose ütles: mille kohta on öeldud need sõnad? Kaanesangade kohta (avaustel) maapinnal. Kuid (teiste) anumate kaaned, (olgu need) nii või teisiti, võetakse (= kantakse) sabatil.

XVIII peatükk

Esemete teisaldamisest

XVIII,1 Eemaldatakse isegi neli ja viis korvi õlgede ja teraviljaga (oodatavate) külaliste pärast ja õpikoja korratuse pärast, kuid mitte aitades.

Eemaldatakse puhas tõstelõiv ja kaheldav ning esimene kümnis, millelt tõstelõiv on võetud, ja teine kümnis ning pühitsetu, mis on lunastatud, ja kuivad lupiiniterad, sest see on kitsede toit; kuid mitte viljad, millelt tuleb anda kümnist, aga pole (veel) antud, ja esimene kümnis, millelt pole võetud tõstelõivu, ja teine kümnis ning pühitsetu, mis pole lunastatud, ja *arum* ning sinep.

Meie õpetaja Šim'on ben Gamli'el lubab *arum*'i, sest see on vareste toit.

XVIII,2 Õlekubusid ja oksakubusid ja haokubusid, kui (need) on määratud loomatoiduks, kantakse ühest kohast teise; aga kui ei ole (loomatoiduks määratud), ei kanta neid. Korv keeratakse kanapoegade ette, et nad (sellel) üles ja alla käiksid.

Kanade, vasikate, eeslivarssade, laste püüdmise

Põgenenud kana püütakse, kuni ta (õuele või kuuri) sisse läheb; kõnnitatakse vasikaid ja eeslivarssasid, ning naine viib kõndima oma lapse.

Rabi Jehuda ütles: millal? (Siis), kui see tõstab üht (jalga) ja paneb maha teise; aga kui (jalgu) järele veab, on (see) keelatud.

Sünnitusabi andmisest

XVIII,3 Karilooma ei panda pühade ajal poegima, kuid (talle) ollakse abiks; naisele aga antakse sabbatil sünnitusabi ning tuuakse talle ämmaemand (ühest) kohast (teise) kohta, ja rikutakse tema pärast sabbatit ja seotakse nabanöör.

Rabi Jose ütleb: (ka) lõigatakse see (läbi) ning sabbatil tehakse kõik poiss(lapse) ümberlõikamiseks vajalik.

XIX peatükk

Ümberlõikamine sabbatil

XIX,1 Rabi Eli'ezer ütleb: kui (ümberlõikamis)riista ei tooda (majja) enne sabbatit, (siis) tuuakse see sabbatil avalikult, ning ohu korral peidetakse see tunnistajate eest.

Ning veel ütles rabi Eli'ezer: lõigatakse puid, selleks et sütt teha ja (valmis) teha rauda.

Reegliks ütles rabi Aqiba: iga töö, mida on võimalik teha enne sabbatit, ei tõrju sabbatit; ümberlõikamine, mida pole võimalik teha enne sabbatit, tõrjub sabbati.

XIX,2 Tehakse kõik vajalik ümberlõikamiseks, lõigatakse ümber ja rebitakse (nahk) ja imetakse (veri) ja pannakse peale plaaster ning köömned.

Kui (köömned) pole purustatud enne sabbatit, näritakse (need) hammastega katki ja pannakse peale.

Kui pole segatud vein ja õli, pannakse (haavale) see omaette ja too omaette.

Sellele ei tehta esialgu katet, kuid mähitakse ümber narts. Kui (see) pole enne sabbatit valmis pandud, mässitakse see ümber sõrme ja tuuakse kasvõi teisest õuest.

XIX,3 Väikelast pestakse enne ümberlõikamist ja pärast ümberlõikamist, ning piserdatakse tema peale vett käega, kuid mitte anumaga.

Rabi El'azar ben Azarja ütleb: väikelast pestakse kolmandal päeval, mis satub sabbatile, sest on öeldud: „Ja kolmandal päeval, kui nad olid valudes” (Gn 34,25).

Erilised juhtumid

Kahtlase lapse ja androgüüni korral ei rikuta sabbatit; rabi Jehuda lubab (seda) androgüüni puhul.

XIX,4 (See), kellel oli kaks väikelast, üks enne sabbatit ümber lõigata ja teine sabbatil ümber lõigata, unustas ning lõikas ümber enne sabbatit (ümberlõigatava) (alles) sabbatil, on süüdi.

(Kui) üks (väikelaps) oli pärast sabbatit ümber lõigata ja teine oli sabbatil ümber lõigata, (ning) ta unustas ja lõikas ümber pärast sabbatit (ümberlõigatava) (juba) sabbatil, tunnistab rabi Eli'ezer (ta) süüdi süüohvriks, rabi Jehošua (aga) süüst vabaks.

XIX,5 Väikelaps lõigatakse ümber kaheksandal, üheksandal, kümnendal, üheteistkümnendal (või) kaheistkümnendal (päeval), mitte vähem ega mitte rohkem; tavaliselt kaheksandal (päeval). Videvikus sündinud (laps) lõigatakse ümber üheksandal (päeval), videvikus enne sabbatit (sündinu) lõigatakse ümber kümnendal (päeval); (kui) pärast sabbatit on pidupäev, lõigatakse ümber üheteistkümnendal (päeval), (kui) uusaasta kaks pidupäeva on (pärast sabbatit), lõigatakse ümber kaheistkümnendal (päeval).

Haiget väikelast ei lõigata ümber, enne kui ta on terve.

XIX,6 Need on ümberlõikamist takistavad (naha)ribad: liha, mis katab sugutiluku – (selline) ei söö tõstelõivust; kui on (liiga) palju liha, (võetakse) see (hea) väljanägemise pärast korralikult ära; (kui) lõigati ümber ega eemaldatud (kogu) ümberlõikamis(nahka), (siis) otsekui polekski ümber lõigatud.

XX peatükk

Veini kurnamine ja meevein

XX,1 Rabi Eli'ezer ütleb: kurn riputatakse üles pühal päeval ja ülesriputatud (kurnale) pannakse (veini) sabbatil.

Õpetlased aga ütlevad: kurna ei riputata üles pühal päeval ega panda ülesriputatud (kurnale) sabbatil (veini); kuid ülesriputatud (kurnale) pannakse (veini) pühal päeval.

XX,2 Vett pannakse veinipärrele, selleks et see settiks, ning kurnatakse veini rätiga ja Egiptuse korviga; muna pannakse sinepikurna ja valmistatakse meeveini sabbatil.

Rabi Jehuda ütleb: sabbatil karikasse, pühal päeval kruusi ja (muul) pidupäeval vaati.

Rabi Sadoq ütleb: kõik (see) vastavalt külalistele.

Loomatoidust ja sõnnikust

XX,3 Juudavaiku ei leotata leiges vees, aga pannakse seda äädikasse.

Vikki ei panda likku ega hõõruta seda, aga puistatakse sõelale või korvi.

Sõelal ei sõeluta põhku ega panda seda kõrgele kohale, selleks et aganad alla langeksid; seda võetakse aga sõelaga ja pannakse (loomadele) sõime.

XX,4 Nuumhärja ees koristatakse (sõime) ja lükatakse (sööt) sõnniku tõttu kõrvale – (need on) rabi Dosa sõnad, (teised) õpetlased aga keelavad (seda).

Ühe looma eest võetakse (sööta) ja pannakse teise looma ette sabbatil.

Asemeõled ja pesuvalts

XX,5 Õlgi magamisasemel ei soputata käega, soputatakse aga kehaga.

Kui (õled on määratud) loomatoiduks või nende peal on tekk või lina, soputatakse käega.

Majaperemeeste pesuvaltsi võib lahti teha, kuid ei pressita (sellega); pesijate oma aga ei puudutata.

Rabi Jehuda ütleb: kui (pesuvalts) on enne sabbatit lahti tehtud, võib võtta oma riided ja tõmmata (läbi pressi).

XXI peatükk

Koormatud isikute ja koormate kandmisest

XXI,1 Kantakse last, kui sellel on kivi käes, ja korvi, ning selles on kivi; võib viia puhas tõstelõivu koos ebapuhtaga ning argiste toitudega.

Rabi Jehuda ütleb: tõstelõivu võetakse ka ühe ja sajaga (segatud) tõstelõivukohustuslikust.

XXI,2 Kui kivi on vaadi suul, pööratakse see (vaat) küljele, ning ta kukub (iseenesest); kui ta on (teiste) vaatide vahel, tõstetakse üles ja pööratakse küljele, ning ta kukub (iseenesest).

Kui raha on tekil, raputatakse tekki, ja ta kukub (iseenesest); kui tal on linnusitta, pühitakse see lapiga; kui see (mustus) on nahal (= tekil), valatakse (nahale) vett, kuni (see) kaob.

XXI,3 Hilleli koolkond ütleb: laualt eemaldatakse koored ja kondid; Šammai koolkond aga ütleb: eemaldatakse kogu (laua)plaat ja raputatakse (puhtaks).

Laualt eemaldatakse kübemed, (mis on) väiksemad kui oliiv, ning herne- ja läätsipurud, sest see on loomatoit.

Kui käsna on nahast käepide, võib sellega pühkida; kui ei (ole seda), (siis) sellega ei pühita.

Õpetlased aga ütlevad: (olgu) nii või teisiti, sellega võib pühkida.

XXII peatükk

Väljavoolavate vedelike kasutamine

XXII,1 Purunenud vaadist päästetakse toitu kolmeks söögikoraks ning öeldakse teistele: tulge ja päästke endale (kolmeks söögikoraks); ainult et mitte käsna abil.

Puuvilju ei pigistata, et neist mahla tuleks; kui see aga tuleb iseenesest, on see keelatud.

Rabi Jehuda ütleb: kui (need olid määratud) söögiks, on neist väljatulev lubatud, kui aga joogiks, on neist väljatulev keelatud.

Kui meekärjed, mis peenendati enne sabbatit, jooksevad (mett) iseenesest, on nad keelatud; rabi El'azar aga kuulutab (nad) lubatuks.

Soojas vees leotamisest

XXII,2 Kõike, mis tuli kuuma vette enne sabbatit, võib sabbatil (uuesti) kuuma vette kasta; kuid kõike, mis ei tulnud kuuma vette enne sabbatit, võib (ainult) loputada kuuma veega, peale vana soolakala ja Hispaania tuunikala, sest nende loputamine on kogu (toiduvalmistamise) töö.

Vaadi avamisest ja augustamisest

XXII,3 Vaat purustatakse, selleks et sellest kuivatatud viigimarju süüa, kui ainult ei kavatseta sellest anumata teha.

Vaadi punni ei augustata – (need on) rabi Jehuda sõnad; rabi Jose aga kuulutab (selle) lubatuks.

Seda ei augustata küljelt; kui aga on augustatud, ei panda sellele vaha, sest (see) on määrimine.

Rabi Jehuda ütles: (säärane) lugu tuli meie õpetaja Johanan ben Zakkai ette Arabis ning ta ütles: ma kardan, et see peab tooma süüohvri.

Toidu ja joogi mujaldamisest

XXII,4 Keedetud toidu võib panna auku, et seda säilitada, ning head vett halvasse, selleks et see jahtuks, ja külma (vett) kuumasse, selleks et see soojeneks.

Vettekukkumisest ja kümblemisest

XXII,5 (See), kelle rõivad on teel (vette) kukkunud, võib neis muretult edasi minna; (kui) jõuab (asula) äärmise õueni, laotab nad päikese kätte (kuivama), kuid mitte inimeste ees.

(See), kes peseb end (mõne) koopa või Tiberiase vees, võib end isegi kümne linaga kuivatada, ei vii neid aga (koju) oma käega; kuid kümme inimest võivad endal ühe linaga nägu, käsi ja jalgu kuivatada ning selle oma käega (koju) viia.

Ravimisest

XXII,6 Võib end võida ja (keha) muljuda, kuid mitte end pingutada ega end kratsida.

Ei või laskuda mudasse ega kasutada oksendamisvahendit sabaatil.

Väikest last ei või venitada ega paigaldada nihestust.

(See), kes nihestas käe või jala, ei või seda külmas vees liigutada, aga võib seda pesta nagu tavaliselt, ja kui (see) paraneb, (siis) paraneb.

XXIII peatükk

Laenuks võtmisest

XXIII,1 Naabrilt küsitakse veinikanne ja õlikanne, aga ainult ei öelda talle: anna mulle laenuks; samuti võib (naine) oma naabritarilt küsida leivapäitse.

Kui (too) ei usalda teda, jätab see tema juurde oma mantli ja teeb temaga arvet pärast sabaatil; samuti Jeruusalemmas päeval enne paasat, mis langeb kokku sabaatiga, jätab oma mantli tema juurde, sööb paasatalle ja teeb temaga arvet pärast pidupäeva.

Külaliste loendamisest ja toiduportsjonitest

XXIII,2 Külalisi ja nende toiduportsjone loendatakse suuliselt, mitte aga kirjepandult; oma lastega ja majalistega laua ääres võib heita liisku (portsjonite pärast), aga ainult ei või tahta panna suuremat portsjonit väiksema kõrvale (sarnasuse) pärast täringumänguga.

Võib heita liisku pühade andide üle pühade ajal, mitte aga kingituste üle.

Tööliste palkamisest

XXIII,3 Töölisi ei palgata sabaatil ega öelda naabrile, et too palkaks talle töölisi.

Ootamisest sabaatiteekonna lõpul

Pimenedes ei või olla sabaatipiiril, selleks et (pärast sabaati lõppu) palgata töölisi ja tuua ära vilju; kuid pimenedes võib olla (sabaatipiiril), et valvata vilju ja (neid) oma käega ära tuua.

Abba Ša'ul ütles reegli: kõigeiks, mis mul on õigus korraldada, selleks on mul õigus olla pimenedes (sabaatipiiril).

XXIII,4 Pimenedes võib olla sabaatipiiril, selleks et pruudi asjade üle ja surnu asjade üle järele vaadata, et tuua sellele kirst ja surilinaid.

Matmisest ja surnuga tegelemisest

Kui teiseusuline tõi vilepillid sabati ajal, ei itke iisraellane nende abil, kui need ei tulnud lähedasest kohast.

Kui tehti talle (= teiseusulisele) kirst ja kaevati talle haud, võib iisraellast sellesse matta; aga kui iisraellasele, ei või teda (= teiseusulist) sellesse kunagi matta.

XXIII,5 Surnu jaoks tehakse kõik vajalik: teda võitakse ja pestakse, ainult ei liigutata ühtki tema liiget; tema alt tõmmatakse ära tekk ja libistatakse ta liivale, selleks et ta (paremini) säiliks.

Seotakse lõualuu – mitte selleks, et see lahti ei läheks, vaid et see uuesti (lahi ei läheks); ning samuti toestatakse murdunud tala pingiga või voodi pikilaudadega – mitte et see ei kerkiks, vaid et see uuesti (ei murduks).

Surnul ei vajutata silmi kinni sabati ajal ega argipäeval koos hinge heitmisega, ning igaüks, kes vajutab kinni silmad (surija) hinge heitmisel, ennäe, see valab verd.

XXIV peatükk

Sabati ajal teel olemisest

XXIV,1 (See), kes (õhtul enne sabati saabumist) pimenedes teel on, annab oma rahakoti teiseusulisele kanda.

Kui aga temaga ei ole teiseusulist, paneb ta selle eeslile; jõuab ta (asula) äärmise õueni, võtab ta ära esemed, mis sabaatil ära võetakse; mida aga ei võeta ära, vallandab (selle) köied ning kotid kukuvad (iseenesest) maha.

Koduloomade toitmisest ja nuumamisest

XXIV,2 Viljavihkude kimpe võib loomadele lahti siduda ja viljavihke peenendada, kuid mitte kimpe (peenendada).

Ei purustata heina ega jaanikaunu loomadele, olgu (loomad) väikesed või suured.

Rabi Jehuda lubab jaanikaunu (purustada) väikestele (loomadele).

XXIV,3 Kaamelit ei nuumata ega sunnita (sööma), kuid antakse (talle) sööta (suhu).

Vasikaid ei nuumata, kuid antakse (neile) sööta (suhu), ja kanadele pistetakse toit (nokka) ning pannakse vett aganatele, kuid ei segata (neid).

Vett ei panda mesilastele ega tuvidele tuvilas, kuid pannakse hanedele ja kanadele ja Herodese tuvidele.

XXIV,4 Loomadele võib löikuda kõrvitsaid ja koertele raibet.

Rabi Jehuda ütleb: kui see pole raibe sabaatieelsest päevast, on (see) keelatud, sest (see) pole selleks ette nähtud.

XXIV,5 Sabatil võib tühistada töotusi ja otsida (tühistusi) töotustele, mis käivad sabbatiks tarviliku kohta; ning võib toppida kinni valgusaugu ja mõõta nartsu (suurust) ja kumblusbasseini (suurust).

(Juhtus) lugu rabi Sadoqi isa päevil ja Abba Ša'ul ben Botniti päevil, et nad toppisid valgusaugu kannuga kinni ja sidusid kruusi kõrre otsa, et saada teada, kas lõhe künas on käelaiune või mitte; ning nende sõnadest me õpime, et sabbatil topitakse kinni ja mõõdetakse ja seotakse.